



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 394/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Rudolfom Žiklom, Tichá 18, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 12 C 163/2013-116 z 25. februára 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 605/2014-146 z 23. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 12 C 163/2013-116 z 25. februára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej „krajský súd“) č. k. 6 Co 605/2014-146 z 23. februára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd označeným rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa o zaplatenie sumy 645,70 € s príslušenstvom a žalovanej priznal plnú náhradu trov konania. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje priebeh konania pred okresným súdom, ako aj pred krajským súdom uvádzajúc zároveň dôvody ním navrhovaného procesného postupu, ktorý však zo strany všeobecných súdov nebol akceptovaný. V doterajšom konaní namieta predovšetkým nesprávne obsadenie konajúceho okresného súdu, keď za zákonného sudcu považuje sudkyňu, ktorej bola vec pridelená do súdneho registra vecí skrátených konaní (Ro), a nie sudcu, ktorému bola vec pridelená po jej prevedení do súdneho registra občianskoprávných vecí (C) následkom podaného odporu. Vychádza pritom zo znenia čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj § 174 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), z ktorých nevyplýva možnosť zmeny zákonného sudcu pri prevode veci do iného súdneho registra.

Sťažovateľ ďalej namieta, že nepripustením ním navrhovanej zmeny návrhu mu všeobecné súdy odňali možnosti konať pred súdom. Dôvod zamietnutia požadovanej zmeny bol podľa jeho názoru zjavne v rozpore s § 95 ods. 1 a 2 OSP, ako aj § 135 ods. 2 OSP, pretože *«nežiadal aby Súd suploval rozhodovacie právomoci stavebného úradu, ale len konštatovanie existencie či neexistencie dokumentov, ako dôležitých dôkazných listín na podporu tvrdení žalobcu... Navyše žiadny stavebný úrad nie je v pozícii „vecne príslušného*

iného súdu“ v zmysle ustanovenia § 95 ods. 2 O. s. p., tak ako je to uvedené v uznesení ako dôvod zamietnutia požadovanej zmeny v petite žaloby!».

Sťažovateľ tiež namieta neúplné zistenie skutkového stavu veci, pretože súdy nevykonali ním navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Rovnako namieta aj nesprávne skutkové zistenia, ku ktorým mali súdy na základe vykonaných dôkazov dospieť. Konajúce súdy tak podľa názoru sťažovateľa vychádzajú „z ničím nepodložených rozporuplných tvrdení žalovanej. Postupom súdu nebolo umožnené v plnej miere poskytnúť ochranu práv žalobcu, a teda bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces, už tým, že súd odmietol vykonať žalobcom navrhovaných kľúčových dôkazov. Navyše, teraz, keď má sťažovateľ listinný dôkaz príslušného stavebného úradu, že stavba kotolne je nezákonnou čiernou stavbou, na prevádzku ktorej nebolo vydané kolaudačné rozhodnutie o povolení užívania tejto kotolne (príloha č. 28), je nepochybné, že porušiteľ práva v 1.rade sa dopustil okrem už spomenutých porušení práv aj porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo veci ochrany jeho majetku, nakoľko žalovaná svoju nezákonnú stavbu kotolne umiestnila do priestorov, ktoré sú určené na iné využitie - tieto priestory sťažovateľ nemôže ako spoluvlastník užívať, pretože mu vtom bráni kotolňa žalovanej. Financovanie takejto nepovolennej stavby z prostriedkov sťažovateľa je podľa neho dokonca trestným činom sprenevery, o potenciálne hroziacom nebezpečenstve nehovoriac...

Žalovaná pri zriaďovaní kotolne na základe zmluvy o dielo, ktorú sama s dodávateľom uzavrela, konala nezákonne. Zriadila nepovolenú čiernu stavbu v priestoroch, ktorých nie je vlastníčkou. Táto nepovolená čierna stavba je financovaná aj z prostriedkov sťažovateľa, napriek neexistencii žiadnej právnej väzby medzi ním a kotolňou, respektíve žalovanou - kotolňa ani nikdy neslúžila potrebám sťažovateľa. ... Akékoľvek úvahy, že ide o spoločné zariadenie v zmysle zákona 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov neobstojí, nakoľko prevod vlastníctva fyzickej osoby na členov spoločenstva tento zákon nerieši a kataster nehnuteľností vôbec. Sťažovateľ bol defacto nezákonne zbavený majetku - časti priestorov, nezákonne obsadených kotolňou žalovanej.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby takto rozhodol:

„1/ Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy... právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a základného práva podľa čl. 20 ods. 3 a 4 Ústavy... v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... vo veci ochrany majetku, v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/163/2013 Rozsudkom č. 12C/163/2013-116 zo dňa 25.2..2014 Okresného súdu Košice 1 v spojení s Rozsudkom č. 6Co/605/2014-146 zo dňa 23.2.2016 Krajského súdu v Košiciach porušené bolo.

2/ Rozsudok Krajského súdu č. 6Co/605/2014-146 zo dňa 23.2.2016 ako aj Rozsudok Okresného súdu č. 12C/163/2013-116 zo dňa 25.2.2014 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

4/ Porušitelia práva sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi (žalobcovi) trovy konania

5/ Sťažovateľovi, [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie vo výške 35 000 EUR...“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu a o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Uvedené vyplýva z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže

domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V danom prípade napadnutý rozsudok okresného súdu podliehal revíznej právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc. Oprávnenie podať odvolanie sťažovateľ aj skutočne využil a krajský súd rozhodnutie okresného súdu aj preskúmal. Preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu ústavným súdom by preto bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Pokiaľ ide o realizáciu sťažovateľom navrhnutého ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu, za podstatné v tomto smere ústavný súd považuje sťažovateľove námietky, že v jeho právnej veci rozhodoval nezákonný sudca, ako aj že nepripustením ním navrhovanej zmeny návrhu došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na znenie § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, a na znenie § 237 písm. g) OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné aj proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z uvedeného vyplýva že v sťažnosti uplatnené dôvody, v dôsledku ktorých malo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv, sú súčasne dovolacími dôvodmi zakotvenými v čl. 237 ods. 1 OSP, na ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa svojej ustálenej judikatúry povinný prihliadať ex lege (pozri § 242 ods. OSP) vždy, teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané. V zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (s výnimkou exekučného konania – pozri § 237 ods. 2 OSP) otvára priestor pre posúdenie správnosti niektorých aspektov procesného postupu súdu, ktorý vydal dovolaním napadnuté rozhodnutie, a tým zároveň dáva určité vyhliadky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je teda v tomto zmysle potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci (bližšie pozri 7 MCdo 14/2014). Ústavný súd tiež uvádza, že k prieskumu napadnutých rozhodnutí odvolacích súdov najvyšší súd pristupuje kontinuálne bez ohľadu na neprípustnosť dovolania ustanovenú § 238 ods. 5 OSP (napríklad 2 Cdo 449/2014, 3 Cdo 183/2013, 4 Cdo 442/2014, 5 Cdo 260/2014, 7 Cdo 364/2014 a iné).

Z obsahu sťažnosti, ako aj z dopytu na okresnom súde však ústavný súd zistil, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ dovolanie nepodal. V okolnostiach prípadu potom podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy namiesto využitia možnosti podať dovolanie proti napadnutému rozsudku svedčí o nevyčerpaní opravného prostriedku, ktorý sťažovateľovi zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorého použitie bol podľa osobitných predpisov oprávnený. O namietanom porušení základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práv na ochranu majetku

vyplývajúcich z čl. 20 ods. 3 a 4 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu teda bol oprávnený konať najvyšší súd, ktorý mohol v dovolacom konaní prípadné porušenie označených práv aj napraviť. Právomoc najvyššieho súdu tak predchádza právomoci ústavného súdu konať o sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Za daných okolností tak ústavný súd sťažnosť aj v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2016